

חויית למידה בקורסים אקדמיים משולבי תקשוב – חקר מקרה (פוסטר)

לימור ריסקין	יעל באט	גילה קורץ	גילה לוי עצמון
המרכז ללימודים אקדמיים	המרכז ללימודים אקדמיים	המרכז ללימודים אקדמיים	המרכז ללימודים אקדמיים
limoriskin@gmail.com	yaelbatt@gmail.com	kurtzgila@gmail.com	gila_la@mia.ac.il

Learning in Academic Blended Courses – A Case Study (Poster)

Limor Riskin	Yael Batt	Gila Kurtz	Gila Levi-Atzmon
The College for Academic Studies	The College for Academic Studies	The College for Academic Studies	The College for Academic Studies

Abstract

In recent years, the use of advanced technology in academic teaching and learning has increased. Studies indicate that Blended learning, which is designed to maximize the benefits of traditional learning and the benefits of online learning, is in the pathway to learning that will develop and intensify in higher education. The purpose of this study is to evaluate the learning experience of students in Blended Learning model courses, while addressing the complexity of the process and the variables that influence it. Interviews of a sample of students revealed four aspects that are crucial for a positive learning experience: student's feelings, the role of the teaching staff, readiness of the organization and the methods of information and communication technologies (ICT). The findings indicate that the interrelationship between these four aspects allows for an optimal learning experience.

Keywords: Learning Experience, Higher Education, ICT, Integration, Blended learning.

תקציר

בשנים האחרונות גדל והולך השימוש בתקשוב בהוראה ובלמידה בהשכלה הגבוהה. אחת ההשלכות לשימוש בתקשוב הינה שינוי היחסים המסורתיים בין לומד-מוסד, והסרת הגיאוגרפיה כאלמנט מגדיר בלעדי לקיום תהליך הלמידה. בזכות הטכנולוגיה המתקדמת, זמן ומקום אינם מחויבי מציאות פיסית בלמידה, ואלו מזמנים שימוש במודלים חדשניים ללמידה והוראה (Allen & Seaman, 2013 ; קורץ וחו, 2012). המודל המתפתח בהשכלה הגבוהה הוא מודל **הלמידה המשולבת** (Blended Learning), שמטרתו להעצים את יתרונות הלמידה המסורתית ואת יתרונות הלמידה המתוקשבת, לשלב ביניהם וליצור חויית למידה אינטגרלית ומיטבית (Sun & Chen, 2016 ; Horizon Report, 2017). מודל זה מכיל רכיב של שליטת הלומד על זמן, מקום, נתיב ו/או קצב הלמידה, ורכיב של למידת פנים-אל-פנים בצורה מונחית (Allen & Seaman, 2013).

מטרת המחקר הינה להעריך את חויית הלמידה של סטודנטים לתואר שני בחינוך בשני קורסים במודל הלמידה המשולבת, בארבעה היבטים: תחושות **הסטודנט**, תפקיד **סגל ההוראה**, היערכות **הארגון**, ודרכי **שילוב התקשוב**. המחקר נערך במרכז ללימודים אקדמיים (להלן: מלי"א) במהלך סמסטר אביב תשע"ז. איסוף הנתונים בוצע במתודה איכותנית ובה רואיינו תשעה סטודנטים, בתחילת הקורסים ובסופם. בנוסף, רואיין סגל ההוראה.

ממצאי המחקר מצביעים על כך שלסטודנטים עמדות שליליות כלפי הלמידה המשולבת ומרביתם הביעו התנגדות לשינוי מדרך הלמידה המסורתית. עוד עולה מהממצאים כי מרבית הסטודנטים התקשו עם מיומנויות הנדרשות בלמידה **בשילוב תקשוב** במיוחד בלמידה עצמית פעילה, ניהול זמן ואחריות אישית על הלמידה. מיומנויות אלה הכרחיות להצלחה בלמידה בקורס מסוג זה (שמיר-ענבל ובלאו, 2016). לסטודנטים הלומדים בשילוב תקשוב תמיכת **סגל ההוראה** הכרחית (חטיבה, 2017). מראיונות עם סגל ההוראה עולה כי הוא מגויס לתהליך, מתוך הבנה שהלמידה אינה יכולה להישאר כפי שהייתה. עוד עולה מהמחקר שבמרחב הפיסי התחושה היתה שסגל ההוראה היה בדרך כלל אמפטי, תומך וגילה גמישות בנוגע להתאמת כמות החומר הנלמד, ואילו במרחב הווירטואלי היתה חסרה אינטראקציה רציפה. **לארגון** תפקיד מכריע בהצלחת הלמידה המשולבת (אבידב-אונגר ואילו, 2015). מהממצאים עולה כי במל"א נערכו כנדרש: השקיעו משאבים כדי להכין תשתית מתאימה, ויצרו מערך תמיכה וליווי טכנולוגי. יותר מכך, המוסד חרט על דגלו הטמעת חדשנות כוללת של שילוב התקשוב בלמידה. יחסי הגומלין והלימה בין ארבעת ההיבטים שלעיל מזמנים חוויית למידה מיטבית. נראה כי לא די להכשיר את סגל ההוראה, ליצור תשתית טכנולוגית יציבה, ולהניע חדשנות כוללת בארגון. ארגון לא יכול להשתנות כל עוד הפרטים לא משתנים. התייחסות למאפייני הסטודנטים, תוך הבנה שישנה הטרוגניות בקבלה ובשימוש בטכנולוגיה ובתפיסת הידע והלמידה, היא זו שתאפשר חוויית למידה מיטבית.

ההמלצות המעשיות העולות ממצאי המחקר הן, שיש לייצר תהליכים מובנים שירככו את יחס הסטודנטים ללמידה משולבת, הכוללים: תיאום ציפיות, מתן אפשרות בחירה, אינטראקציה עקבית במרחב הווירטואלי, התאמת ועיצוב תכנים, ויצירת תחושה של 'נבחרת' תוך העצמת הלומד. וזאת, כדי להביא את הסטודנט להיות מעורב, אקטיבי ומחויב ללמידה.

מילות מפתח: למידה משולבת, שילוב תקשוב, חוויית למידה, השכלה גבוהה.

מקורות

- אבידב-אונגר, א' ואילו, א' (2015). כוחות מניעים וכוחות מעכבים בשילוב תקשוב בקרב מורי מורים במכללות ההכשרת מורים. בתוך: י' עשת-אלקלעי, א' בלאו, א' כספי, נ' גרי, י' קלמן, ו' זילבר-ורוד, (עורכים), **ספר הכנס העשירי לחקר חדשנות וטכנולוגיות למידה ע"ש צ'ייס: האדם הלומד בעידן הטכנולוגי 2015**, עמ' 21-12. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
- חטיבה, נ' (2017), כיתה הפוכה בהוראה באקדמיה – סיכום של ספרות בין-לאומית. **הוראה באקדמיה**, 7, 21-36.
- קורץ, ג' וחוץ, ד' (2012). **מתקוונים ללמידה: ארגז כלים דיגיטלי למורה**. אור יהודה: המרכז ללימודים אקדמיים.
- שמיר-ענבל, ת' ובלאו, א' (2016). "הכיתה הפוכה" באוניברסיטה הפתוחה? קידום למידה בהכוונה עצמית-אישית ושיתופית בקורס אקדמי. בתוך י' עשת-אלקלעי, א' בלאו, א' כספי, י' קלמן ווי' זילבר-ורוד (עורכים), **ספר הכנס האחד-עשר לחקר חדשנות וטכנולוגיות למידה ע"ש צ'ייס: האדם הלומד בעידן הטכנולוגי 2016**, עמ' 226-233. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
- Adams Becker, S., Cummins, M., Davis, A., Freeman, A., Hall Giesinger, C., and Ananthanarayanan, V. (2017). *NMC Horizon Report: 2017 Higher Education Edition*. Austin, Texas: The New Media Consortium.
- Allen, E., & Seaman, J. (2013). *Changing course: Ten years of tracking online education in the United States*. Babson Survey Research Group Report.
- Sun, A., & Chen, X. (2016). Online education and its effective practice: A research review. *Journal of Information Technology Education: Research*, 15, 157-190.